

نگرش دانشجویان پزشکی و پرستاری نسبت به ارتباط والدین با دانشگاه

نازنین ضیاء‌شیخ‌الاسلامی^{۱*}، اکرم حیدری^۲، محمد آقاعلی^۳، جواد خدادادی^۱

چکیده

زمینه و هدف: عدم وجود یک ارتباط سازنده و مناسب بین مسئولین دانشگاه‌های علوم پزشکی و والدین دانشجویان می‌تواند باعث ایجاد مشکلاتی برای دانشجویان و دانشگاه‌ها شود. در این مطالعه، نگرش‌ها و چالش‌های ارتباط والدین با دانشگاه‌های علوم پزشکی از دیدگاه دانشجویان پزشکی و پرستاری بررسی گردید.

روش بررسی: این مطالعه به صورت توصیفی - مقطعی بر روی دانشجویان پرستاری و پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قم در سال ۱۳۹۳ انجام شد. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق‌ساخته شامل ۱۸ سؤال در زمینه نگرش و چالش‌های دانشجویان در مورد ارتباط والدین با دانشگاه‌های علوم پزشکی بود. داده‌ها با استفاده از آزمون‌های تی تست و همبستگی پیرسون تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: در مجموع، ۱۰۲ دانشجو به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند (۸۵٪)، که نگرش کلی دانشجویان نسبت به ارتباط والدین با دانشگاه نسبتاً مثبت بود و رابطه معنی‌داری بین نمره نگرش دانشجویان، جنس، نوع رشته تحصیلی و وضعیت تأهل وجود نداشت. ۳۰٪ دانشجویان، بیشترین نقش را در این ارتباط مربوط به مرکز مشاوره دانشگاه ذکر کردند.

نتیجه‌گیری: نتایج این مطالعه نشان داد نگرش دانشجویان نسبت به ارتباط والدین آنها با دانشگاه مثبت است، لذا ایجاد مراکز ارتباطی در ارتقای سطح کیفی آموزش دانشجویان و زمینه‌های همکاری والدین آنها با دانشگاه می‌تواند مؤثر باشد.

کلید واژه‌ها: والدین؛ دانشجویان؛ مراکز آموزش پزشکی؛ ارتباط.

^۱گروه آموزشی بیماری‌های عفونی و تب‌دار، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.

^۲گروه آموزشی پزشکی اجتماعی، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.

^۳مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.

*نویسنده مسئول مکاتبات:

نازنین ضیاء‌شیخ‌الاسلامی، گروه آموزشی بیماری‌های عفونی و تب‌دار، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران؛

آدرس پست الکترونیکی:

n_sheikhholeslam@yahoo.com

لطفاً به این مقاله به صورت زیر استناد نمایید:

Ziasheikhholeslami N, Heidari A, Aghaali M, Khodadadi J. Medical and nursing students' attitude towards communication between parents and university. Qom Univ Med Sci J 2016;10(3):88-92. [Full Text in Persian]

تاریخ دریافت: ۹۴/۴/۱۳

تاریخ پذیرش: ۹۴/۸/۲۳

مقدمه

ارتباط والدین با دانشگاه در کنترل و کاهش فشار روانی فرزندان در مرحله انتقال از خانه به دانشگاه مؤثر بوده و منجر به استفاده بهتر از ظرفیت و منابع حمایتی دانشگاه خواهد شد. به عنوان مثال گاهی دانشجویی تا پای مشروطی شدن پیش رفته ولی خانواده وی از این موضوع اطلاعی ندارند که این بی‌اطلاعی باعث نارضایتی آنها می‌شود. علاوه بر این، بعضی از مراکز دانشگاهی از ارتباطات بین والدین، دانشجویان و مسئولین دانشگاه‌ها بهره‌ها برده و آن را دست‌مایه بسیاری از تحقیقات ارزشمند دانشگاهی نیز قرار داده‌اند (۲،۱).

Fan و همکاران (سال ۲۰۰۷) در دانشگاه پزشکی تایپه تایوان در مطالعه‌ای نشان دادند دانشجویانی که وضعیت اقتصادی و اجتماعی والدین آنها بالاتر است، از پیشرفت تحصیلی و توسعه فردی بالاتری نیز برخوردار بوده و استرس‌ها و اختلالات شخصیتی آنها کمتر است (۳). در مطالعه دیگری که در سال ۲۰۱۱ توسط Pekmezovic و همکاران در دانشگاه پزشکی Belgrad بر روی ۱۶۲۴ دانشجوی پزشکی در زمینه فاکتورهای مؤثر بر کیفیت زندگی دانشجویان پزشکی دانشگاه انجام شد، مشخص گردید دانشجویانی که در کنار والدین خود زندگی می‌کنند، همچنین دانشجویانی که وضع مالی والدینشان بهتر است؛ از کیفیت زندگی بالاتری برخوردارند، لذا نویسندگان مقاله پیشنهاد کردند در برخورد مسئولین دانشگاه با دانشجویان مختلف، این مسائل مدنظر قرار گیرد (۴).

متأسفانه در بسیاری از دانشگاه‌ها مرکز فعالی که ارتباط والدین و دانشجویان را به صورت دینامیک و پویا از ابتدا تا انتهای تحصیل برقرار کند وجود ندارد. بنابراین، در این مطالعه نگرش‌ها و چالش‌های ارتباط والدین با دانشگاه‌های علوم پزشکی از دیدگاه دانشجویان پزشکی و پرستاری بررسی گردید.

روش بررسی

این مطالعه به صورت توصیفی - مقطعی بر روی دانشجویان پرستاری و پزشکی مشغول به تحصیل در بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی قم در سال ۱۳۹۳ انجام شد. پرسشنامه میان همه دانشجویانی که در زمان انجام مطالعه در یکی از

بیمارستان‌های آموزشی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی قم مشغول به تحصیل بودند توزیع گردید. دانشجویانی که پرسشنامه را پر نکرده یا ناقص پر کرده بودند از مطالعه خارج شدند. پرسشنامه‌هایی که تنها ۱۸ سؤال آن تکمیل شده بود، ولی برخی از اطلاعات دموگرافیک آن ناقص بود نیز وارد مطالعه شدند.

ابزار جمع‌آوری اطلاعات، پرسشنامه محقق‌ساخته شامل ۱۸ سؤال بود که در آن نگرش و چالش‌های دانشجویان در مورد ارتباط والدین با دانشگاه‌های علوم پزشکی ارزیابی گردید. ۱۳ سؤال آن از طیف لیکرت با ۵ گزینه (بسیار زیاد، زیاد، متوسط، کم و بسیار کم) و ۵ سؤال به صورت پاسخ به گزینه مناسب بود.

این پرسشنامه سؤالات نگرش دانشجویان را در دو سطح تحصیلی و اجتماعی می‌سنجد. به منظور بررسی روایی پرسشنامه، نظرات ۱۰ نفر از اساتید دانشگاه تربیت مدرس و دانشگاه علوم پزشکی کرمان و قم که در رابطه با آموزش پزشکی تبحر داشتند، جمع‌آوری شد. پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ، ۰/۸۹ محاسبه گردید.

از دانشجویان قبل از شرکت در مطالعه، رضایت شفاهی اخذ گردید. همچنین اطلاعات به صورت محرمانه و بدون نام نگهداری شد.

داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS و آزمون تی تست و همبستگی پیرسون تجزیه و تحلیل شدند. در مورد سؤالات نگرشی، همه سؤالات به تفکیک آنالیز شدند و نگرش دانشجویان در هر مورد به صورت جداگانه بررسی گردید.

یافته‌ها

در مجموع، از ۱۲۰ دانشجویی که شرایط ورود به مطالعه را داشتند، ۱۰۲ دانشجوی پرستاری (۶۱ نفر) و پزشکی (۳۴ نفر) به پرسشنامه‌ها پاسخ کامل دادند. حداقل سن پاسخ‌دهندگان، ۱۸ سال و حداکثر ۳۳ سال (میانگین $22/14 \pm 2/515$) بود. ۵۳ دانشجو مرد (۵۲٪) و ۱۳ نفر (۱۲/۷٪) متأهل بودند.

پاسخ دانشجویان به ۱۳ سؤال اول که مربوط به نگرش دانشجویان بود به تفکیک در جدول خلاصه شده است. در مجموع، نگرش دانشجویان نسبت به ارتباط والدین با دانشگاه، مثبت ارزیابی شد ($38/2 \pm 10/02$).

نتایج ۵ سؤال آخر نشان داد ۵۸ نفر (۵۶/۸٪) از دانشجویان معتقدند والدین باید هم از مسائل اخلاقی و هم افت تحصیلی آنها مطلع باشند. ۳۴ دانشجو (۳۳/۳٪) خواستار آن بودند که کارنامه تحصیلی آنها به هیچ وجه به والدین ارسال نشود و ۳۳ نفر (۳۲/۳٪) نیز می‌خواستند فقط در موارد افت تحصیلی، کارنامه به والدین ارسال گردد. ۳۰ نفر از دانشجویان (۲۹/۴٪)، بهترین مرکز برای ارتباط بین والدین و دانشجویان را مرکز مشاوره ذکر کردند و ۴۶ نفر (۴۵/۱٪)، مرکز مشاوره را بهترین ارگان مسئول ارتباط بین والدین و دانشجویان در مورد مسائل اخلاقی معرفی کردند. ۴۰ نفر از دانشجویان (۳۹/۲٪) نیز عدم وجود تفریحات سالم را علل ناهنجاری اخلاقی بعضی از دانشجویان دانستند.

نمره نگرش ۵۰٪ از پاسخ‌دهندگان، بالای ۳۹/۵ بود و این نمره در ۵۰٪ مابقی، بین ۳۳-۴۶ به دست آمد. میانگین نمره نگرش در مردان (۳۶/۳۴±۱۰/۴۷)، کمتر از زنان (۳۹/۹۴±۹/۰۷) بود. میانگین نمره نگرش دانشجویان پزشکی (۳۷/۹۴±۹/۶۲)، کمی بالاتر از دانشجویان پرستاری (۳۷/۴۴±۱۰/۲۶) برآورد شد. میانگین نمره مجردها (۳۷/۳۷±۱۰/۳۹) نیز کمتر از متأهل‌ها (۴۰/۳۸±۸/۰۵) بود. اختلاف هیچ کدام از موارد ذکر شده معنی‌دار نبود ($p>0/05$). بین سن افراد شرکت‌کننده با میزان نگرش، همبستگی معنی‌دار هرچند ضعیف وجود داشت ($r=0/22$) ($p=0/036$).

جدول: فراوانی نظرات دانشجویان در مورد ارتباط دانشگاه با والدین

پاسخ دانشجویان تعداد (درصد)		موضوع سؤال			
بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم	
۳/۹۴	۱۶/۱۶	۳۳/۴۳	۲۷/۵۲	۲۲/۱۶	تأثیر ارتباط مستمر والدین با مسئولین آموزشی دانشگاه در ارتقای کیفیت درسی و زندگی دانشجویان
۸/۸۹	۲۷/۵۲	۲۹/۴۲	۱۸/۶۱	۱۹/۱۶	ضرورت جلسه معارفه والدین و مسئولین دانشگاه در بدو ورود دانشجویان
۱۹/۶۲۰	۳۱/۴۳	۳۵/۳۳	۷/۶۹	۹/۸۸	ضرورت اطلاع والدین از وضعیت تحصیلی فرزندان
۴/۹۵	۱۹/۱۶	۳۵/۳۳	۲۰/۱۶	۲۳/۵۲	وظیفه دانشگاه در قبال اطلاع‌رسانی به والدین در مورد وضعیت تحصیلی دانشجویان چه مقدار است؟
۳/۹۴	۱۵/۱۶	۴۵/۱۴	۲۵/۵۲	۱۳/۱۶	ضرورت اطلاع دانشگاه از تحصیلات، شغل والدین و سایر اعضای خانواده
۲۱/۶۲۲	۴۱/۲۴	۲۰/۱۶	۱۲/۱۸	۷/۹۶	اهمیت ارتباط دانشگاه با والدین در دانشجویان شهرستانی نسبت به دانشجویان بومی
۱۰/۸۱۱	۱۸/۱۶	۲۲/۱۶	۲۱/۲۰	۳۰/۴۳	ضرورت شرکت گاه‌به‌گاه والدین در اردوهای دانشجویی
۲/۹۳	۱۳/۱۶	۵۵/۹۵	۲۰/۱۶	۱۱/۸۸	میزان ارتباط والدین با مسئولین دانشگاه در طول دوره تحصیل
۱۸/۶۱۹	۳۴/۳۳	۲۲/۱۶	۱۱/۸۸	۱۶/۱۶	وظیفه دانشگاه در قبال اطلاع‌رسانی به والدین در دانشجویانی که دچار مسائل سوءاخلاقی شده‌اند
۱۲/۷۱۳	۴۰/۲۴	۲۸/۵۲	۱۱/۸۸	۱۰/۸۸	تبعات سوء در صورت عدم اطلاع والدین از وضعیت تحصیلی فرزندان
۹/۸۱۰	۱۵/۱۶	۳۳/۴۳	۱۴/۱۶	۳۰/۴۳	انتظار از مسئولین دانشگاه در بهبود روابط دانشجو و خانواده، در صورت بروز مشکل
۸/۸۹	۲۰/۱۶	۳۱/۴۳	۱۶/۱۶	۲۶/۵۲	میزان تأثیر دانشگاه در بهبود روابط دانشجویان با والدینشان
۹/۸۱۰	۲۶/۵۲	۳۹/۲۴	۱۳/۱۶	۱۴/۱۶	ضرورت ارتباط منطقی بین والدین و مسئولین آموزشی در یک دانشگاه پیشرفته

بحث

در مطالعه حاضر به اعتقاد تعداد قابل توجهی از دانشجویان، مرکز مشاوره دانشگاه بیشترین نقش را در ایجاد ارتباط می‌توانست ایفا کند و دانشجویان این گزینه را در پاسخ به سؤالی که به نظر شما چه ارگانی بهتر است مسئول ارتباط بین والدین و دانشجویان در مورد مسائل اخلاقی باشد، در بین گزینه‌های مربوطه که عبارت از کمیته انضباطی، معاونت دانشجویی فرهنگی، معاونت آموزشی، نمایندگان دانشجویان، مرکز مشاوره، نمایندگان دانشجویان، آموزش دانشکده و حراست دانشگاه بود، با اکثریت آرا، مرکز مشاوره را انتخاب کردند.

نتایج مطالعه حاضر نشان داد نگرش کلی دانشجویان نسبت به ارتباط والدین با دانشگاه، نسبتاً مثبت است. در مطالعه رحمتی در کرمان، نگرش دانشجویان، به‌خصوص دانشجویان دختر درباره ارتباط والدین با دانشگاه، مثبت گزارش شد. در مطالعه حاضر بین دو جنس در این مورد، اختلاف معنی‌داری یافت نشد. همچنین در مطالعه رحمتی همانند این پژوهش، تفاوتی بین نگرش دانشجویان در دو سطح تحصیلی و اجتماعی مختلف وجود نداشت (۵).

نتیجه‌گیری

نتایج این مطالعه نشان داد اغلب دانشجویان نسبت به ارتباط والدین با دانشگاه مخالفتی نداشته و در این میان، مراکز مشاوره را به‌عنوان نقش اساسی در این ارتباط می‌دانند. این مطالعه می‌تواند به‌عنوان سنگ بنایی برای ایجاد دفتر ارتباط دانشگاه با والدین دانشجویان قرار گیرد که در تمامی دانشگاه‌ها می‌توان راه‌اندازی کرد و این مرکز به‌صورت یک مرکز پویا؛ پیوسته با نظرخواهی از اساتید و معاونت‌های آموزشی، دانشجویان و والدین آنها و گرفتن پیشنهادات و انتقادات از سوی هرکدام از این گروه‌ها می‌تواند گام‌های بسیار مؤثری در راستای ارتقای وضعیت تحصیلی و سایر ابعاد زندگی دانشجویان بردارد.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله از زحمات کارکنان مرکز توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قم، به‌خصوص آقای روح‌الله صفایی‌پور تشکر می‌گردد.

ارتباط والدین با دانشگاه، اطلاعاتی را برای والدین فراهم می‌کند تا بهتر بتوانند به‌منزله یک منبع حمایت اجتماعی خوب برای فرزندان‌شان عمل کنند و پیشرفت تحصیلی دانشجو به‌شدت تحت تأثیر منابع حمایت اجتماعی در دسترس او قرار دارد. در واقع، هرچه این ارتباطات قوی‌تر شود زمینه‌های انجام تحقیقات کاربردی در زمینه‌های مختلف نیز بیشتر است و بسیاری از دانشگاه‌ها یا مراکز آموزشی از این ارتباطات؛ سودها جسته و آن را دست‌مایه خیلی از تحقیقات دانشگاهی خود قرار داده‌اند (۶-۸). در راستای اتخاذ تصمیمات صحیح از سوی مسئولان و سیاستگذاران آموزشی، به‌منظور پذیرش، ارزیابی و حمایت دانشجویان، بهتر است آنها نیز اطلاعاتی در مورد پیشینه، خصوصیات شخصیتی و خانوادگی دانشجویان داشته باشند. در مطالعه‌ای که بر روی ۴۰۸ نفر از دانشجویان پزشکی دانشگاهی بین تايوان انجام شد، محققین دریافتند هرچه اختلاف فرهنگی بین والدین دانشجویان بیشتر باشد، میزان استرس در دانشجویان نیز بیشتر است. همچنین توسعه فردی و حرفه‌ای در دانشجویانی که والدین آنها از درآمد بیشتری برخوردار بودند، بالاتر بوده است (۳).

References:

1. Wintre MG, Sugar LA. Relationships with parents, personality, and the university transition. *J Coll Stud Dev* 2000;41(2):202-14.
2. Coburn KL, Woodward B. More than punch and cookies: A new look at parent orientation programs. *N Dir Stud Serv* 2001;(94):27-38.
3. Fan AP, Chen C, Su T, Shih W, Lee C, Hou S. The association between parental socioeconomic status (SES) and medical students' personal and professional development. *Ann Academy Med Singapore* 2007;36(9):735.
4. Pekmezovic T, Popovic A, Tepavcevic DK, Gazibara T, Paunic M. Factors associated with health-related quality of life among Belgrade University Students. *Qual Life Res* 2011;20(3):391-7.
5. Rahmati A, Tuiserkani M. The attitude of students about communication between parents and University during their social and academic lives. *Proceedings of the 2nd ed National Congress of Family Pathology*. Iran: Kerman Shahid Bahonar University; 2009. [Text in Persian]
6. Rivera-Soto WT, Rodriguez-Figueroa L. Childhood obesity among Puerto Rican children: Discrepancies between child's and parent's perception of weight status. *Int J Environ Res Public Health* 2012;9(4):1427-37.
7. Arias EEM. The relationship of perceived parent and family support, support of university environment, and academic Self-efficacy on the Academic Achievement of Latino College Students. New York: New York University Pub; 2006.
8. Yoshii H, Watanabe Y, Kitamura H, Nan Z, Akazawa K. Effect of an education program on improving help-seeking among parents of junior and senior high school students in Japan. *Glob J Health Sci* 2011 29;4(1):33-41.

Original Article

Medical and Nursing Students' Attitude towards Communication between Parents and UniversityNazanin Ziasheikholeslami^{1*}, Akram Heidari², Mohammad Aghaali³, Javad Khodadadi¹¹Department of Infectious & Febrile Diseases, Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran.²Department of Social Medicine, Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran.³Medical Education & Development Center, Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran.***Corresponding Author:**
Nazanin Ziasheikholeslami,
Department of Infectious & Febrile Diseases, Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran.Email:
n_sheikholeslam@yahoo.com

Received: 4 Jul, 2015

Accepted: 14 Nov, 2015

Abstract**Background and Objectives:** Lack of a constructive and appropriate communication between medical universities authorities and students' parents can lead to problems for students and universities. In this study, attitudes and challenges of communication between parents and medical universities were investigated from the point of view of medical and nursing students.**Methods:** The study was performed as a cross-sectional study on nursing and medical students of Qom University of Medical Sciences in 2014. Data collection tool was a researcher-made questionnaire containing 18 questions about attitude and challenges of students about communication between parents and medical University. Data were analyzed using t- and Pearson correlation tests.**Results:** A total of 102 students responded to the questionnaire (85%). The general attitude of students towards the communication between parents and university was positive, and there was no significant relationship between students' attitude score and sex, course of study, and marital status. Thirty percent of the students mentioned that University Counseling Center plays the greatest role in this communication.**Conclusion:** The results of this study showed that the attitude of the students towards the relationship between their parents and university is positive, thus creating communication centers could be effective in improving the quality of students' education and areas of cooperation between their parents and the university.**Keywords:** Parents; Students; Academic Medical Centers; Communication.